

Особливості сільського зеленого туризму на Закарпатті

Сільський зелений туризм — це форма відпочинку в сільській місцевості, що поєднує екологічний, культурний та активний відпочинок, заснований на використанні природного та культурного потенціалу регіону. Це відпочинок, що дозволяє туристам проживати у приватних садибах місцевих жителів, знайомитися з традиціями, кухнею, ремеслами та природою, а також брати участь у сільськогосподарській діяльності. Цей вид туризму сприяє розвитку сільських територій та є ефективним інструментом для збереження довкілля та національних традицій. Можна сказати, що Карпати — це ідеальний регіон для повноцінного відпочинку в умовах чистої природи. Досить велика кількість мандрівників обирають саме цю локацію для того, щоб поліпшити своє фізичне й психологічне здоров'я у природних мінеральних джерелах. Власники гостьових будинків і готелів зводять об'єкти з екологічно чистої сировини. Що пропонується туристам:

- Проживання в сільських садибах.
- Відвідування місцевих визначних пам'яток та культурних об'єктів.
- Заняття активним відпочинком на природі (риболовля, походи, збір ягід, грибів).
- Знайомство з місцевою кухнею та традиційними стравами.
- Можливість спробувати себе у сільськогосподарських роботах.
- Участь у традиційних народних святах [1].

Сільський зелений туризм на Закарпатті — це проживання в приватних садибах у сільській місцевості, де гості можуть насолодитися чистим повітрям, місцевою кухнею та унікальною природою (гори, річки, озера).

У Закарпатті сусідають українці, угорці, словаки, румуни, русини — це багата культура, кухня, ремесла.

Закарпаття — майже повністю гірський і передгірський регіон, ліси, річки, чисте повітря. Інші регіони (Поділля, Полісся, Слобожанщина) мають переважно рівнинний рельєф, менше гірських маршрутів, менше можливостей для екстремальних походів і гірського туризму.

Прикладом успішного розвитку сільського зеленого туризму слугує такий населений пункт Закарпаття як Село Ізки (Хустський район).

Ізки — мальовниче село в Закарпатті, розташоване у долині річки Репинка між Полониною Боржавою та горою Руський Верх, Еко-курорт «Ізки» активно розвивається з 2007 року і відомий як один із найекологічніших в Україні. Тут котеджі побудовані зі зрубу, використовуються натуральні матеріали, а на території є мінеральне джерело з гліцериновою водою, що має оздоровчі властивості.

Курорт приваблює туристів у всі пори року: взимку — гірськолижним відпочинком, навесні та влітку — походами, купанням у річках, збиранням ягід і грибів, восени — мальовничими пейзажами та «тихим полюванням». В Ізках дбають про довкілля: сортують сміття, мінімізують використання пластику, підтримують чистоту території. Відпочиваючи там, варто знайти час для мандрівок околицями.

Закарпаття багате на мальовничі краєвиди, історичні пам'ятки та унікальні природні локації. Ось 7 найцікавіших місць, які туристи найчастіше відвідують у цій частині Карпат: водоспад Шипіт, озеро Синевир, село-музей «Колочава», заповідник «Чорне багно», село Келечин, старовинні дерев'яні церкви.

Популярними варіантами проживання є місцеві садиби та котеджі, серед них виділяються: «Відпочинок в Карпатах» та «Yellow House» за високими оцінками гостей, «Family House» на території екокурорту, а також затишні приватні садиби «Біля річки», «Деревій» та «Анастасія».

Село Кваси (Рахівський район) відоме своїми мінеральними джерелами. Туристи приїжджають сюди на оздоровлення та відпочинок. Господарі пропонують проживання з домашнім харчуванням і екскурсії гори, зупинитися відпочиваючим можна в оздоровчому комплексі «Орлан Буркут», він використовує цілющі мінеральні води Квасів і являє собою затишне місце, де можна комфортно відпочити та істотно покращити своє здоров'я.

Садиба «Буркут» — це 3-поверховий будинок на 10 місць. Тут є широкий перелік оздоровчих процедур та різноманітних послуг для повноцінного відпочинку, індивідуальний підхід до кожного гостя. Дбайливе ставлення персоналу зробить відпочинок у мальовничих Квасах не лише корисним, але й приємним.

Садиба «У тетяни та Василини» — 3-поверховий будинок з 8 номерами, терасою та двома альтанками. Неповдалі є річка та ліс. Окрім садиб пропонується декілька готелів, таких як «Корона», «Hostel Deonisia», а також гостинний двір «Дубок» [2].

Село Дземброня — це найвисокогірніше село в українських Карпатах, відоме своєю магічною атмосферою та автентичністю. Воно знаходиться вдалині від міської метушні — ідеальне місце для проведення відпустки всією сім'єю на природі. Звідси починаються туристичні маршрути на досить популярну серед туристів гору Піп Іван. Найкращі садиби для туристів у Дземброні включають «Gornaga» та «Villa Dzembronya» як варіанти з вищим ціновим сегментом, «Смотрич» для бюджетного проживання та «Бузок» і «Карпатський затишок», що пропонують різноманітність, але вимагають індивідуального вибору.

Село Колочава має унікальну назву: село «десяти музеїв». Ці музеї присвячені історії та культурі регіону, а розташовані просто неба. Гостинність тут на вищому рівні, приватні садиби пропонують комфортне проживання, а також можливість замовити харчування або готувати самостійно. Є садиби з басейнами, саунами, терасами та зонами для барбекю. Колочава приваблює термальними водами, вином, мінеральними джерелами та горами, а

також увійшло до списку найкращих туристичних сіл світу 2025 року. Найкращі садиби у Колочаві залежать від особистих уподобань, але серед популярних — "Жандармська управа", "Будинок у Драчіка", "Гірсовець", "Смерекова хата", "Біля річки", та "Kolochava eco resort"[5].

Шешори - мальовниче гуцульське село, що тягнеться на декілька кілометрів вздовж річки Пістиньки. Шешорські гори покриті лісами з буку, ялиці, граба та інших дерев. Серед найкращих садиб у Шешорах, які часто згадуються - це «Stara Khata Карпати», «Sheshory Chalet» та садиба Федорчуків «Гірська хатина» завдяки високим оцінкам гостей. Інші популярні варіанти включають «River Stone Hotel», «Rest гори 360» та «Ромашка».

Осмолода — це місце для активного, екологічного та справжнього карпатського відпочинку, село, що розташоване в гірському масиві Горгани. Звідси починаються маршрути на хребти та вершини гір Ігровець, Сивуля, Попадя, Грофа і Аршиця. Серед найкращих садиб виділяються такі як «Гармонія» та «Медова насолода». Також популярними є апартаменти «Синьогора» та «Vilni Vitry». В Осмолоді варто прогулятися до мальовничої річки Лімниця, відвідати Скельський водоспад, піднятися на полонину Плісце, дослідити озеро Росохан. Поблизу також починаються маршрути на гори Висока, Ігровець і Велика Сивуля — одні з найкрасивіших у Горганах. Найкращий час для відпочинку в цій місцевості — травень–жовтень, коли гори зеленіють або вкриваються золотими барвами.

Кривопілля межує з полонинами та лісовими угіддями Косівського району. У північно-західній околиці села розташований Кривопільський перевал. Серед популярних садиб та котеджів у Кривопіллі — «Silent Hill», «Yevorystyi», «Трофейна хатина», «Кострича», «Дім з ластівками», «За горбочком» та «Лісова тиша» [3]. Туристам пропонуються піші походи, риболовля в Лімниці, фототури по полонинах.

Отже, розвиток зеленого туризму на пряму залежить від географічного розташування регіону та наявності певних туристичних ресурсів. Важливою особливістю розвитку туризму в регіоні є те, що глобалізація інфраструктури стимулювала появу нових сільських будинків, що надають різноманітні туристичні послуги. Стан розвитку підприємницької діяльності в галузі зеленого туризму в області має досить хороші перспективи. Закарпатська область є ініціативним регіоном нашої держави в плані розвитку зеленого туризму. Сільський зелений туризм на Закарпатті посідає важливе місце у соціально-економічному розвитку регіону. Він сприяє відродженню сільських територій, створенню нових робочих місць, популяризації народних традицій і збереженню культурної спадщини. Унікальні природні ресурси, м'який клімат, багата етнологічна культура та гостинність місцевих жителів формують сприятливі умови для розвитку цього виду туризму. Важливим є також те, що зелений туризм стимулює раціональне використання природних ресурсів і сприяє екологічній свідомості населення [4].

Список використаних джерел:

1. Зелений туризм. - URL: <https://ecohotels.in.ua/zelenyj-turyzm>
2. Садиби і приватні садиби села Кваси. - URL: <https://go-to.rest/location/transcarpathia/kvasy/sadyby-ta-kotedzhi/>
3. Зелений туризм в Україні. - URL: https://ua.dorogovkaz.com/stati_zelenyj%20turizm.php
4. Розвиток сільського зеленого туризму на сучасному етапі. - URL: <https://turizmliol.wordpress.com>
5. Садиби – Колочава. - URL: <https://kolochava.info/sadyba/>
6. Відпочинок в Осмолода 2025. - URL: <https://zatushno.com/vidpchinok-v-osmoloda>